

LLIURAMENT DE LA 3ª EDICIÓ DEL PREMI COHESIÓ SOCIAL I COMPROMÍS CÍVIC (COMISSIONS OBRERES DEL BAIX LLOBREGAT)

Cornellà de Llobregat, 12 de maig de 2009

Senyor secretari general de Comissions Obreres del Baix Llobregat, autoritats, senyores i senyors, en primer lloc permetin-me agrair la invitació de Comissions Obreres del Baix Llobregat per presidir el lliurament de la tercera edició del Premi Cohesió Social i Compromís Cívic, fet que m'ha permès tornar de nou a Cornellà, ciutat que he tingut l'oportunitat de visitar diverses ocasions des que sóc president del Parlament i on sempre –confesso i manifesto, i ho dic amb tota l'alegria– m'he sentit especialment ben acollit.

Permetin-me fer algunes reflexions en veu alta i compartir-les amb tots vostès. La primera –i no és amb ànim de provocar, en cap cas: com a persona que defensa amb convenciment els valors republicans, jo penso que aquest acte és un acte essencialment republicà.

M'explicaré. Segur que algú s'ha sorprès per aquesta afirmació. El primer que vull aclarir és que el republicanisme no es redueix només a discutir si el cap d'estat ha de ser un rei o algú que ha escollit la ciutadania. El republicanisme és sobretot la defensa d'uns valors –recorden allò de “llibertat, igualtat i fraternitat”?– i una forma d'entendre la política i la societat com a cosa de tots, com a responsabilitat de tots. És d'aquest republicanisme, que vull parlar; és des d'aquest republicanisme, que penso que és absolutament interessant plantejar molts dels paràmetres que vivim en la nostra societat.

Els republicanistes del segle passat parlaven de la fraternitat com la “virtut civil”, entesa, i la definició és preciosa, com a saviesa que fa comprendre als ciutadans que el seu interès individual forma part del bé comú i, per tant, deriva en el compromís ciutadà de participar en la vida política. La concepció republicana de la societat és precisament la d'entendre que tots els ciutadans i les ciutadanes en

som protagonistes, que tots hi tenim una responsabilitat compartida i que no ens podem desentendre del que passa al nostre entorn, del que passa a la gent que viu amb tots nosaltres. És a dir, és cohesió social i és compromís cívic. I ara mateix, en aquest país, de cohesió i de compromís ens en fa falta molt.

Som en una situació de crisi, en plural: financera, econòmica i de diversos sectors productius. I això implica donar respostes polítiques i impulsar mesures per renovar el model productiu. I no ens enganyem: això no es fa d'un dia a l'altre. Per tant, no esperem efectes immediats, sinó més aviat efectes a mitjà i llarg termini. Però, en canvi, sí que tenim l'obligació a curt termini de pal·liar els efectes que la crisi genera sobre la societat, sobre les persones, sobre les famílies, sobre, per exemple, les 55.408 persones del Baix Llobregat que el mes d'abril no tenien feina.

No podem permetre que les crisis que patim derivin també en crisis socials. No podem mantenir artificialment determinats sectors productius, ni impedir tot possible tancament d'empresa, ni mantenir els mateixos llocs de treball que hi havia fins ara. Però el que sí cal, el que sí que hem d'intentar, i podem aconseguir, és donar cobertura a les persones, és mantenir els sectors productius amb futur, és potenciar nous llocs de treball, és potenciar nous sectors productius. És a dir, calen mesures sobre l'economia, el treball i la investigació científica i reforçar les polítiques de protecció social.

Però encara calen més coses. Perquè la crisi actual és en part derivada de l'erosió dels valors col·lectius, de l'excessiu afany de guanys personals fàcils a curt termini en tots els àmbits de la societat, d'un excessiu individualisme, d'un allunyament de l'interès col·lectiu.

Per això és important tornar a pensar en la "res publica", en aquesta cosa pública. Cal més que mai la implicació de la ciutadania en la política, en els problemes i en els reptes col·lectius. Cal interessar-se i implicar-se en els problemes de les empreses, dels nostres barris, de les nostres ciutats i del conjunt de Catalunya. Cal canviar també els valors que predominen a la nostra societat, i els valors d'una societat no es canvien amb discursos dels representants polítics, segur; es canvien amb l'actitud de la ciutadania, amb el que fem i podem fer cadascun de nosaltres.

Els valors es generen amb actituds constants, que s'estenen, que acaben arrelant a la societat. I per això vull remarcar, i d'aquí la meva primera reflexió, la importància d'aquest premi que per tercer any convoca Comissions Obreres del Baix Llobregat, perquè premia actituds a favor de la cohesió social i del compromís cívic, precisament, perquè premia actituds que ens poden ajudar a reconstruir aquests valors col·lectius, que ens han d'ajudar a sortir de la crisi i a no recaure-hi.

Aquesta iniciativa de Comissions Obreres premia i promou el que també ens toca fer, a tots, com a ciutadans, perquè el futur és cosa de tots. Amb independència del lloc d'origen, el futur de Catalunya és en les mans de tots nosaltres. Per exemple, aquí al Baix Llobregat és responsabilitat del 23 per cent que hi ha nascut, és responsabilitat del 37 per cent que ve d'altres parts de Catalunya, és responsabilitat del 27 per cent que ha arribat d'altres parts de l'Estat i és responsabilitat també del 12 per cent que ha vingut d'altres parts del món. Tots, absolutament tots, formem part d'una Catalunya que té història, cert, que té identitat pròpia, que és un valor, però sobretot que té futur. I el futur que nosaltres voldrem, a més, no el futur que ningú ens imposi.

I a aquesta idea que el futur és cosa de tots encara hi voldria afegir una altra reflexió. Ara, davant la crisi, és fàcil buscar culpables, i fins i tot buscar líders salvadors. És evident que la crisi no és culpa dels treballadors, en cap cas, però hem d'entendre també que tots nosaltres, tota la ciutadania, hi tenim una part de responsabilitat; però sobretot que som tots nosaltres, és la ciutadania, la solució. Potser personalitzar ara ajuda a mobilitzar. D'acord. Potser ajuda a actuar, però en el fons cal que entenguem que els salvadors de la crisi som nosaltres mateixos.

És important, en tot moment, i en la societat en què vivim especialment, saber fer autocrítica i saber fer reflexió, i és evident que els darrers mesos, els darrers anys, han passat coses que van molt en aquesta línia. Segurament, la bombolla immobiliària, l'economia especulativa que hem viscut, té uns culpables molt concrets i determinats, però aquests culpables concrets i determinats han arrossegat molta més gent a participar, conscientment o inconscientment, en aquest factor. Per tant, l'autocrítica també ens l'hem de fer en el sentit que potser

tenim una part de responsabilitat per no haver forçat a canviar la deriva d'un model econòmic que no era sòlid en termes productius, la qual cosa s'havia denunciat i s'havia dit des dels sindicats, en una part molt important. Per tant, fent aquesta autocrítica, fent aquesta reflexió, és evident que hem d'assumir la nostra part de responsabilitat, però, sobretot, més que lamentar-nos, en aquests moments el que cal fer és entendre que des d'ara tots participem en la solució, i la solució passa justament per la construcció d'aquest futur. Per tant, que el que fem individualment tindrà conseqüències individuals i col·lectives, i ens portarà a un lloc o a un altre demà, i ens ha de portar, evidentment, al lloc correcte, al lloc adequat.

Perquè tot això no quedi en una reflexió abstracta, de bones paraules, permetin-me posar-los-en dos exemples per il·lustrar-ho. Només dos. El primer. Aprofitant el context, determinats interessos privats promouen mesures d'afebliment de l'estat del benestar, rebaixes d'impostos, demanen abaratir i flexibilitzar els acomiadaments... És una qüestió de l'agenda política, de debat entre les forces polítiques, però incideix especialment en l'àmbit laboral.

Per tant, als sindicats se'ls gira feina, molta feina, i tenen un paper a fer, una responsabilitat, i la seva força, la seva capacitat d'incidir, rau en la ciutadania, en la implicació social que es generi al seu voltant.

El mateix en clau de país. El Govern de Catalunya té molta feina, també. Indubtablement. És sobre la taula de l'Estat, des de fa ja massa temps, la qüestió del sistema de finançament, del qual depenen essencialment els serveis públics dels catalans i les catalanes. En depèn la sanitat, en depèn l'educació, en depenen els serveis socials, en depenen les polítiques que ha de fer la Generalitat davant dels canvis dels propers anys, davant dels canvis que la mateixa crisi provocarà i que viurem en primera persona, canvis de models productius amb l'aposta per nous sectors, per exemple els vinculats a les energies menys contaminants o a les noves tecnologies, que es prediu que viuran una altra revolució encara més gran de la que han viscut els darrers anys.

Tot això, tot això, depèn del finançament del Govern de Catalunya, un Govern que negocia, amb un Parlament que fa el que pot, però fins ara no hem arribat a cap solució. Demanem recursos que provenen dels catalans i un sistema que ha estat

aprovat com a llei de l'Estat, l'Estatut aprovat pel mateix Congrés dels Diputats i que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya van ratificar en una votació en un referèndum. La del finançament és una reivindicació justa i irrenunciable. Ni tan sols es demana el concert econòmic que tenen altres i que també s'ha demostrat eficient. Es demana només que l'Estat compleixi el que es va pactar amb l'Estatut. I aquí ens hi van, i perdoneu que sigui pesat i que hi insisteixi, la qualitat dels serveis públics i les possibilitats de treball i de benestar de les catalanes i els catalans els propers anys. Més encara en moments de crisi, en què la despesa pública encara és més important.

Mantenir-se fermes, exigir el que és just, el que necessitem, és feina i responsabilitat del Govern de Catalunya. I tant! I penso, sincerament, que fins ara ha demostrat que compleix, que defensa la gent d'aquest país. Però mantenir la fermesa, la possibilitat de plantar-se si l'Estat gira l'esquena al nostre país, depèn en gran part de la implicació de la societat catalana, que tots junts, tots –partits, sindicats, Govern, societat–, actuem com a país. És a dir, cal cohesió social entorn els grans reptes col·lectius; cal compromís cívic de cadascun de nosaltres.

Moltes felicitats als premiats, que aporten el seu gra de sorra, en el fons, per avançar en aquest camí; moltes felicitats a Comissions Obreres del Baix Llobregat per mantenir una memòria, en aquest cas amb el nom de Joan García-Nieto, però també per mantenir un compromís amb la societat, un compromís amb un territori, en aquest cas el Baix Llobregat, per promoure aquests premis i, per tant, fer possible aquest compromís i aquesta cohesió. I moltes gràcies a tots vostès per la seva assistència, que per si mateixa ja és un acte de participació, de compromís cívic. Intentem continuar-lo, perquè en el fons ens hi va el nostre futur.

Moltes gràcies.